

gaaet igjennem Landstinget til alle 3 Behandlinger med 2 Bestemmelser, af hvilke den ene var aldeles uforenelig med den anden. Dette var nu kun en reen formel Feil; men der er en anden Mangel, som jevnlig kommer frem, skjøndt den ikke paatrænger sig Opmærksomheden saa stærkt i selve Diebliffet; nemlig den Mangel paa Harmoni eller oprigtig talt den Disharmoni, som findes mellem de forskjellige Lovgivningsarbejder. Ogsaa der troer jeg, at der er et Arbejde at gjøre. Om man nu under denne Forudsætning skulde udstyre en Generalsecretair eller Understatssecretair eller en saadan Medhjælper for Ministeren, som man gjerne kunde kalde Ministerens Privatsecretair, hvis man ikke derved drog Stillingen allfor meget ned i den personlige Afhængighedsphære, saa flot — man kalder det jo meget flot, at give en saadan Mand 4,000 Rd. om Aaret, selv uden Pensionsret — kan være et Spørgsmaal. Det er sandsynligt, at der kunde vælges en noget ringere Lønning dertil. At et saadant nyt Led med Nytte kunde føies til den nuværende administrative Bygning, derom nærer jeg ikke mindste Tvivl. Skulde det ærede Mindretal miste sin Kjærlighed til Generalsecretairtanken, fordi den anvendtes paa denne Maade, vilde jeg meget hellage det. For mig er Hovedopgaven ikke at regne ud, hvad der i Penge kan see mindst ud; men at finde, hvad der ikke blot i pecuniar, men i alle Henseender kan være i Statens Interesse, og jeg nærer ikke Tvivl om, at, hvis man paa en forstandig Maade anvender Penge paa den øverste Centralbestyrelse i Ministerierne, saa er det Noget, som i uendelige mange Forhold kommer Statens Borgere til Nytte. Altsaa i denne Form vilde jeg for mit Vedkommende have Sympathi for den Tanke, som det ærede Mindretal har fremsat; medens jeg anseer den for ganske uanvendelig i den Effelse, som den her har faaet. Særlig skal jeg bringe i Erindring, at om det end er sandt, at vor øverste Administration i de senere Aar deels ved Overgangen fra Absolutismen til den friske Forfatning, og deels ved de sorgelige Begivenheder, som have indskrænket Landets Omraade i mangel Henseender er blevet stillet anderledes med Hensyn til Arbejdet end før, saa er

det til Gjengæld aldeles uimodsigeligt, at Rigsdagens Virksomhed medfører en ganske overordentlig Forøgelse af Arbejdet for næsten samtlige Contoirer i Ministeriet. Naar vi sidde i et Udvalg, saa tage vi ikke videre i Betænkning, saasnart en Oplysning eller Beregning eller noget Saadant ønskes; da at skrive et lille Brev, som Bureauet besørger, og som gaaer over i den røde Bygning, og hvorpaa der efter 8—14 Dage ogsaa kommer Svar tilbage. Dette finde vi aldeles i sin Orden; men det særdeles betydelige Arbejde, som derved mange Gange lægges paa de enkelte Embedsmænds Skuldre, og som optager hver Time, som kan anvendes dertil, det er Noget, som vi ere lidt for tilbøielige til at springe over. Jo mere vi forlænge vore Forhandlinger, og jo større Deel af Aaret, der efterhaanden optages af vore Discussioner, desto mere Arbejde læsse vi derved paa Embedsmændene i Ministerierne. Det Udtryk af Træthed og Udmattelse, som de høitærede Ministre jevnlig bringe herover med sig i Tinget, og som afsløker os Medlidenshed, er kun et Gjenstrik af en ganske lignende Træthed og Overarbeiden, som i mange af Ministeriernes Contoirer er en uundgaeligt Følge af det Arbejde, som vi forarsage dem. Derfor er det ikke en ligegyldig Sag for os, om vi aflægge denne Art Embedsmænd paa en saadan Maade, at man kan regne paa at faae virkelig dygtige og begavede Folk dertil. Vi lamme vor egen Arbejdsdygtighed samtidig med at vi svække den, som findes i Ministerierne, og derfor troer jeg, at hele den Grundtanke, hvorfra Udvalgets Betænkning gaaer ud, og som i forstærket Form træder os imøde i Forslag fra Dele af Udvalget, ikke er rigtig og ikke stemmende med Statens Lær.

J. N. Hansen: Det er altid for mig meget interessant at forhandle med det ærede Medlem, som nu satte sig, thi vi staae saa frit overfor hinanden og tage saalidt Hensyn til hinanden som vel muligt, men vi forhandle derfor dog ganske venkabeligt med hinanden. Det ærede Medlem kom nu til Slutning til en Række Betragtninger, om hvilke jeg vil sige, at der virkelig er en heel Deel i dem, som er rigtigt, og naar det ærede Medlem tillige